

Minister have de andre Faktorer behandlet? Det staar ganske hen i det blaa. Kapitaludbyttet, Tantiømerne, Handelsavancen, og hvad der i øvrigt fordyrer Forbruget for Befolkningen, tør hverken Ministeriet eller Arbejdsgiverforeningen røre ved. Man vil over dør, hvor Gærdet er lavest, og Ministeriet lægger ikke Skjul paa, at det er det første og sidste Punkt i Programmet. Skulde det virkelig være rimeligt at nedsætte Lønnen i Bedrifter, der kan kaste et saadant Udbytte af sig som det her nævnte? Det er det utvivlsomt ikke.

Det Princip, der ligger til Grund for hele denne Betragtningssmaade, og som vi saa ofte har hørt udtalt, er jo dette, at man skal arbejde for den Løn, som Bedrifterne kan give, man kan ikke faa mere. Altsaa, Lønnen for Arbejderen skal afhænge af, hvor godt eller daarligt Fabrikkerne er ledet, hvor meget der er spekuleret og bortsvindlet i forudgaaende Tider; deraf afhænger jo i høj Grad en Fabrikks Rentabilitet, og den Fabrik, der altsaa har handlet letsindigt med det, den har haft at forvalte, vil være daarligere stillet end den, der har sparet op og har haft Opmærksomheden rettet paa kommende daarlige Tider.

Men Arbejderne kan jo ikke hvert enkelt Sted, hvor de kommer og skal antages til Beskæftigelse, give sig til at forhandle om, hvorvidt Driften har været god eller daarlig, og om det derfor vilde være rimeligt, at deres Løn skal være saa eller saa lille. Det er en umulig Forhandlingsform, og følgelig maa, naar man vil hævde dette Princip, Arbejderne finde sig i at arbejde billigere i de Virksomheder, der har mindst Krav derpaa, nemlig de daarligt ledede eller de slet forvaltede, medens de skal kunne faa mere de Steder, hvor man har været forstandigere og mere fremsynet i hele sin Administration!

Enhver, der gider tænke over disse Forhold, vil forstaa, at saadanne Teorier er haabløst umulige, haabløst umulige i det praktiske Liv, og det er naturligvis ogsaa derfor, man kaster sig over den generelle Ordning, over Kravet om alle Arbejdslønnings Nedsættelse over det hele uden Hensyn til, hvilket Udbytte Kapitalen faar i den enkelte Virksomhed.

Den højtærede Statsminister og et æret Medlem har beskæftiget sig med, at jeg har henvist til Lønpolitikken i Amerika, og de er naturligvis fornærmede derover; saadant noget maa man virkelig ikke gøre. Ja, jeg fastholder nu den givne Anvisning.

Jeg tror, at de, der interesserer sig for Lønsprogsmaal og Produktionsforhold, ikke kan komme udenom ogsaa at beskæftige sig med, hvorledes Forholdene arter sig i Amerika. Det er simpelt hen en Nødvendighed for dem, der vil beskæftige sig med saadanne Ting, ogsaa at stifte Bekendtskab med, hvilken Politik og hvilke Synspunkter der er raadende i den Produktion, som dog ikke er den mindst betydende i Verden.

Og det er jo, hvad jeg har tilraadet. Jeg har tilraadet dem, der vil gennemføre denne smaatskaarne, antisocialistiske og arbejderfjendtlige Lønpolitik herhjemme, at se paa et Land som Amerika, hvor man følger og nu i adskillige Aar har fulgt helt andre Grundsætninger, og hvor Resultaterne da ogsaa er blevet væsentlig bedre, end vi kan gøre os Haab om herhjemme.

Jeg har aldeles ikke, saaledes som man synes at ville give det Udseende af, tilraadet, at nu skulde vi pludselig gaa over til amerikanske Metoder og Systemer i alle mulige Forhold. Det lader sig jo ikke gøre. Vel kan jeg være indskrænket, det er jeg vel sagtens efter det høje Ministeriums Opfattelse, men fuldkommen blød paa Pæren er jeg sikkert ikke, og derfor vilde slige Indfald ikke opstaa hos mig, at vi pludselig med eet Slag skulde indføre lige det modsatte System af det, som nu i mange Aar har været det raadende herhjemme.

Jeg har sagt, hvad der er rigtigt, at derovre tager man Problemet om Arbejde og Arbejdsløn paa en helt anden Maade end herhjemme, man behandler og bedømmer disse Spørgsmaal paa en helt anden Maade efter et fleraarigt Studium og en fleraarig Virksomhed i saa Henseende, med det Resultat, at man har faaet en betydelig Forøgelse af Produktionen, af Købevnen, af Afsætningsmulighederne. Selvfølgelig kunde man ikke opnaa dette herhjemme ved pludselig at vælte det nuværende System og i Overmorgen gaa ind i et andet, men man kan utvivlsomt, i en Produktion som i en Stat, arbejde paa langt Sigt med et bestemt Maal, og Maalet derovre har aabenbart været et helt andet end det, der er den højtærede nuværende Regerings Maal herhjemme.

Jeg henleder den højtærede Statsministers og andres Opmærksomhed paa den bekendte Henry Ford, som jo har skrevet adskilligt om sit System og sine Principper. Jeg henleder Opmærksomheden paa en Udtalelse af ham, der fandtes for ikke saa længe siden i „Berlingske Tidende“, en Udtalelse, hvori han udvikler, at de Folk, som han har i sine Kvægstalde, faar Fabriks-